

יעקב שביט: האורחים

"היא לא בבית", אמר מרקוביץ'. "פתח את התריס".

זעירא היסס. "אתה בטוח שהוא לא סיפר סתם מעשיות?"

"אתה מתחיל עוד פעם? תרים את התריס ונחפש מהר".

הדירה היתה בקומה הראשונה. מרקוביץ' גירש בנעלו כלב קטן, שאפילו לא נבח. הם עברו את הגדר הנמוכה ובאו מאחרי הבית. לא היו סורגים סביב החלון הגדול של חדר-האורחים. מרקוביץ' הציץ פנימה וראה את הארון הכבד ואת התצלומים הממוסגרים העומדים עליו. למעלה היתה תלויה תמונת-שמן גדולה והצל כיסה אותה. זעירא הוציא את המברג מכיסו וחלץ את הברגים. שירבב את גופו פנימה והציב רגליו על הרצפה. הושיט ידו, ומרקוביץ' הגברתן השתחל פנימה ורבץ על הספה. "אל תדליק את האור", אמר. "נעשה את זה מהר. לפני שהיא תחזור".

"אתה זוכר איפה הוא אמר שהיא שמה את הקופסה?"

"במגירה התחתונה", אמר מרקוביץ'. "הוא סיפר את זה מספיק פעמים כדי שאני אזכור. במגירה התחתונה. זה נכנס לי יפה לראש ולא יצא משם במשך השנים שישבתי אִתו".

"חמש".

"דווקא שש", אמר מרקוביץ', כעוס. "מה אתה מחכה? פתח את הארון. בזהירות, כדי שהיא לא תרגיש ברגע הראשון. שיקח קצת זמן עד שתגלה שהקופסה נעלמה. היא בטח לא מסתכלת בה כל יום".

"למה היא לא שומרת את זה בכספת. בבנק?"

"היא לא מאלה. זו מזכרת. היא אף פעם לא עונדת אותם. אתה לא מכיר את הזקנות האלו".

זעירא נד בראשו. "אף פעם לא היו לי עניינים עם זקנות. עושה רושם שאתה מכיר אותן".

"עבדתי הרבה בבתים של זקנות", הסכים מרקוביץ'. "זו עבודה יותר קלה. אם אתה מזדרז והן לא מתחילות לצווח. מצאת?"

זעירא חיטט במגירה התחתונה ולא מצא בה קופסה. היו שם כמה זוגות גרביים ותמונות ישנות. הוא ניסה במגרות האחרות. "לא יכול להיות". מרקוביץ' החל להתעצבן. היה הם בדירה הקטנה בקומה הראשונה. הוא הביט בשעון. "אמרתי לך, יכול להיות שהוא סתם סיפר סיפורים".

"אל תבלבל", רטן מרקוביץ' וקם מן הספה. הוא גרף את התמונות ופיזר אותן על הרצפה. "שטויות".

"אולי היא מכרה אותם", סבר זעירא. הוא מחה את מצחו במטפחת. "הוא השאיר

אותה בלי כסף והיא עוד היתה צריכה לשלם בשביל עורך־דין. בטח לא היתה לה ברירה והיא מכרה אותם או שמישפנה. גם זקנה צריכה לחיות ממשוהו".

"פתאום אתה יודע מה אלמנות זקנות עושות", מרקוביץ' זרק את החפצים לתוך המגירות ובמעין בולמוס החל מפשפש בין החולצות והשמלות התלויות על קולבים. "היא לא מכרה את זה, אני אומר לך. זה מוכרח להיות כאן. הוא אמר שהיא לא היתה מוכנה למכור גם בימים הכי קשים שלה. אפילו כשביקש ממנה ואפילו כשהתחנן שהוא מוכרח להחזיר את החובות. הוא בכה כל פעם שסיפר לי את הסיפור, וקילל אותה. היא לא הסכימה והיה זמן שהחביאה את הקופסה במקום אחר. הוא אמר שפעם היפש יום שלם ולא מצא אותה".

"זהו זה!" אמר זעירא.

"זהו זה, מה?" מרקוביץ' הסתכל בו בתמהון.

"אמרתי לך, זה לא כאן. זה במקום אחר בדירה".

"איפה?"

"הוא היה הבן שלה, והוא חיפש את הקופסה הארוחה הזאת יום שלם ולא מצא אותה. הוא היה יכול להחזיר בכסף את החובות ולא להיכנס לבית־סוהר ולהסתבך עד הצוואר. אז איך אתה רוצה שאני אמצא לך אותה בחצי שעה".

"מוכרחים", אמר מרקוביץ' "היא שווה הון. זה לא רק זהב, זה גם תכשיטים עתיקים. אנחנו מוכרחים למצוא אותה. זו עבודה קלה, זעירא. אנחנו מוכרחים למצוא אותה. תמיד ידעתי שזו תהיה העבודה הראשונה שנעשה אחרי שנצא משם. עבודה קלה ונקיה ונוכל להחזיר לנו את הזמן שביזבזנו שם".

"הדירה לא גדולה כל־כך", אמר זעירא. "יכול להיות שהיא החביאה את התכשיטים כשהבן שלה התחיל לחפש אותם והם נשארו באותו מקום עד היום".

"אני הייתי בטוח שתחזיר אותם למגירה הקבועה, אחרי שנכנס לבית־הסוהר".

"אולי היא שכחה מכל הענין. אולי פחדה שיחזור. לפעמים נותנים חופשה לאנשים כאלה, לא מסוכנים, שהסתבכו בגלל טיפשות. השופטים אוהבים אותם, לא כמו אותנו".

הדירה היתה קטנה ומלבד חדר־האורחים היו בו עוד חדר־שינה צר ומטבחון. הם חיפשו בכרים ובמזרון. מרקוביץ' הוציא את הכלים מארונות־המטבח ורוקן אותם. זעירא יצא מחדר־השינה ונשען על משקוף הדלת. "הזקנה שלך ערמומית מאד", אמר מתוך עייפות. "מה שנשאר לנו עכשיו זה לעקור את המרצפות. וזה יקח הרבה זמן".

מרקוביץ' התחיל לדרוך על המרצפות בתקוה לגלות מרצפת לא יציבה. הדירה היתה ישנה, מתחילת שנות־השלושים, והמרצפות היו גדולות וחלקות מקושטות אבני פסיפס צבעוניות. ליד האמבט גילה מרקוביץ' מרצפת שהתנועעה תחת נעלו. הוא ניסה להרים אותה אבל המלט החזיק שוליה. "עזוב את זה", אמר זעירא. "אם אתה לא יכול להרים אותה, הזקנה בטח לא יכולה".

"בטח", פלט מרקוביץ' בזעף. "בקיצור, אנחנו צריכים להסתלק מכאן בלי כלום.

הרי אין מה לקחת כאן".

"אני לא הייתי לוקח דברים אחרים", זעירא הירהר בקול.

"אתה רובין הוד", לעג מרקוביץ'. "בוא נסתלק החוצה ונחשוב שם באוויר הצח.

מחניק כאן. אתה יכול להרגיש בריח של זקנות תיכף כשאתה נכנס לבית שלהן".

"נסדר הכל אחרינו", הציע זעירא. הוא נעל את הארונות וסידר את הפר. מרקוביץ'

השתלשל החוצה ודרך על הכלב. הכלב ייבב ונמלט מן החצר האחורנית. "לעזאזל",

קילל מרקוביץ', "תברייג יותר מהר". זעירא הינהן בראשו ונטל את הבורג מבין

שיניו. הוא הוריד את התריס ומחה את כף-ידו הרטובה במכנסיו. שניהם יצאו לרחוב

והתבוננו בבית. איש לא ראה אותם בצאתם מן החצר האחורית.

"מה עכשיו?" שאל זעירא.

"נחכה לה", אמר מרקוביץ'. הוא הדליק סיגריה והתיז את הגפרור הרחק.

"חשבתי שתרצה שננסה עוד פעם". הוא הרים את עיניו כדי לבחון את פניו של

מרקוביץ'. מרקוביץ' בהה בבית. "לא", אמר. "לא נצליח ככה. אני רוצה את התכ-

שיטים האלה, אתה שומע אותי, זעירא! אני רוצה אותם!" הוא תפס בכתפו של

זעירא וטילטל אותו. "בסדר, בסדר", מילמל זעירא. "אני רוצה אותם בדיוק כמוך.

סוף-סוף, עשרים וחמישה אחוז זה גם-כן משהו".

"אתה תשב בשקט ותתן לי לדבר", אמר מרקוביץ'. "בוא נלך לשותות משהו". הם

הלכו לבית-קפה בפינה וישבו ליד שולחנו ממנו אפשר היה להשקיף על הרחוב

המוליך לביתה של הזקנה.

"יש לך רעיון?" שאל זעירא.

"ניפנס לדבר אֶתה", אמר מרקוביץ'. "סמוך עלי. אתה רק תגדנד בראש לפי הצורך.

איפה, לעזאזל, היא יכלה להחביא את הקופסה הזאת בבית הקטן הזה? הרי חיפשנו

בכל מקום, נכון?"

"נכון", הסכים זעירא.

"אני לא מוכן שזקנה אחת תעשה ממני צחוק".

"אולי זה לא היא, אולי זה הוא".

"אתה מתחיל..."

זעירא השתתק. מרקוביץ' קימט את מצחו. עכשיו לא היה מדובר עוד בפריצה אלא

בענין שונה לגמרי. הוא ידע שיצטרך לדבר בנימוס ולהיות סבלני. ומה יהיה אם

הזקנה לא תדבר עברית והוא יצטרך לדבר אֶתה פולנית או אידיש? ואם תהיה

זקנה פטפטנית שתרצה לספר לו על כל צרותיה ולבכות באזנו, ממש כמו שעשה

הבן שלה? מרקוביץ' ישב אֶתו חמש שנים. האיש לא הסתגל למקומו, בכל בוקר

התעורר מחדש בהפתעה, בסלידה, בבכי. זקנה מנוולת, חשב מרקוביץ', אם היתה

נותנת לו את התכשיטים היה יכול למכור אותם ולהחזיר את החוב לאנשים ולא

לשבת שם, לבכות בלי הרף ולעצבן את האנשים כמו תינוק. ובעצם מה איכפת

אִי! היא שומרת את התכשיטים הארורים האלה באיזה מקום ואני אוציא אותם

ממנו. הוא לא הצליח, אבל אני אצליח. מרקוביץ' כבר עשה דברים גדולים מאלה

ואם לא היו מלשינים לא היה יושב שם שבע שנים. הוא הדליק סיגריה נוספת ומזג לעצמו מבקבוק הגולדסטר.

"יש לך רעיון?" שאל זעירא בתקוה.

"זה יבוא. זה יבוא". הוא תופף על השולחן באצבעותיו.

בארבע ראה זעירא את הזקנה הולכת ברחוב. הוא טפח על זרועו של מרקוביץ. מרקוביץ השליך הצדה את המגזין הצבעוני. "זאת היא", אמר בשמחה. "סוף-סוף. ניתן לה להיכנס".

הוא סרק את שערו לאחור וכיפתר את הכפתור העליון של החולצה. "נלך", אמר. זעירא קם אחריו בצייטנות והשאיר שטר-כסף על השולחן. מרקוביץ דפק בדלת. הזקנה אמרה, רגע אחד, ואחר-כך פתחה להם את הדלת. גופו הגדול של מרקוביץ מילא את הפתח וזעירא עמד מאחרי גבו.

"אנחנו יכולים להיכנס רגע?" שאל מרקוביץ. זעירא הבחין שקולו היה רגוע מאד.

"בבקשה", אמרה הזקנה ופינתה להם את הדרך. "תשתו משהו?"

"תודה, כבר שתינו".

הם נכנסו לחדר-האורחים. זעירא הציץ סביב וראה שטביעת גופו של מרקוביץ עוד ישנה על הספה. הוא מיהר לשבת עליה. מרקוביץ משך לעצמו כיסא וניפנף בידו על פניו. "חם היום", אמר. "אנחנו רצינו לבוא אליך עוד לפני חודש, אבל התביישנו. הזקנה נשארה עומדת. "אני לא מבינה", אמרה.

"היא מדברת עברית", נשם מרקוביץ לרווחה. "אפשר יהיה לדבר אֶתה. איזה מזל!"

"רצינו להביא לך דרישת-שלום מצבי".

היא לא אמרה דבר, ומרקוביץ המשיך במהירות. "הייתי אֶתו שם, חמש שנים. את אף פעם לא ביקרת אצלו".

"שם?"

"מה יש?" מרקוביץ העמיד פני נעלב. "חמש שנים ואפילו לא פעם אחת. כולם באים לבקר. הוא מספן שם, הוא לא מתאים למקום הזה. הוא לא כתב לך מכתבים". "כתב".

"אני יודע. את אף פעם לא ענית לו. זו ממש אכזריות. אפילו פעם אחת, הוא לא הבן היחיד שלך? בן-אדם גם בגיל ארבעים יכול לעשות שגיאה. אני הייתי אֶתו יחד בתא ושמעתי את כל הסיפור אלף פעמים. את לא תכירי אותו כשייצא. הוא השתנה".

"הוא אף פעם לא ישתנה", אמרה הזקנה.

"לא, לא, אני אומר לך שפן. הרי את לא ראתי אותו מאז".

"הוא דומה לאבא שלו", אמרה. "בעל-גאווה עד שהוא נופל, ואחר-כך בא על הברכיים".

"הוא הסתבך לא באשמתו", מרקוביץ אמר.

זעירא שילב את רגליו בלי להבין לאן מרקוביץ חותר. הזקנה ישבה עכשיו בקצה הכיסא. לפעמים הביטה סביב ולפניו של זעירא נותר בו. זקנות כאלו הן דייקניות

מאד והיא עשויה להרגיש בכל שינוי קל-שבקלים שנעשה בבית. יש להן עיני גץ. הוא גיסה ללכוד את מבטו של מרקוביץ' ולסמן לו שימהר ויגמור את הענין. מרקוביץ', לעומת זאת, התרווח בכיסאו ושלף סיגריה. הזקנה קמה להביא לו מאפרה. "טוב, חבל לבכות על חלב שנשפך", אמר מרקוביץ'. "מה שקרה קרה. אנחנו רק רצינו למסור לך דרישת-שלום. עכשיו גלך".

הוא נד בראשו לזעירא. זעירא התרומם מן הספה. "לא, אתם יכולים עוד להישאר", הרימה הזקנה את ידה בבקשה. "מה הוא עושה שם כל הזמן? חמש שנים בלי לעשות שום דבר— זה תמיד היה החלום שלי".

"שבע שנים", תיקן מרקוביץ'. "אולי זה טוב בטאהיטי או בריביירה, אבל לא שם". "בטח", פלט זעירא ומרקוביץ' העיף בו מבט נוזף. זעירא נשך את שפתיו. "הוא לומד מספרים. את תראי, הוא יהיה בן-אדם חדש לגמרי, אם רק יתנו לו להתחיל כמו שצריך".

"מי מפריע לו?"

"החברה", אמר מרקוביץ' פילוסופית. "המשפחה".

"אין לו משפחה. אבא שלו מת, מזמן. הוא היה בן יחיד. אני לא ראיתי את אבא שלו שנים, הוא היה מסתובב לו".

"אני יודע", אמר מרקוביץ'. "סוחר של חפצי-ערך".

"הוא מגיע, החלקלק", חשב זעירא. "סוחר של חפצי-ערך".

"זה היה מזמן", אמרה הזקנה. "אתם באמת לא רוצים לשתות משהו?"

מרקוביץ' הפנה מבט שואל לזעירא. זעירא גיענע בראשו, "כן, תודה".

מרקוביץ' הלך אחריה ועמד בפתח המטבחון. "הוא סיפר לי את כל הסיפור. אפשר היה לעשות ממנו סרט. הוא נסע ממש בכל העולם ונפגש עם מלכים ועם רוזנים".

"כשהיו".

"תמיד יש. אני קורא במגזינים".

היא הסירה את הקומקום מעל כירת-הגז ומזגה את המים החמים לכוסות זכוכית גבוהות. "תודה", אמר זעירא. "עכשיו כבר אפשר לשתות משהו חם. קודם אפשר היה למות מהחום". בריכוז רב בחש את הסוכר והניח את הכפית בצד הצלוחית.

"הוא אמר שאת נוקמת בו בגלל אבא שלו".

"ככה הוא אמר?" זיק של ענין נדלק בעיניה. "ממזר", חשב זעירא. "אני שם מאה לירות שהוא אף פעם לא אמר לו דברים כאלה. הוא יודע מה להגיד. היה יכול להיות נוכח אמיתי, עם חליפה, ולא מה שהוא עכשיו".

"כן". מרקוביץ' הרגיש שעלה על הגל הנכון והוא גיעע עליו אל חופו של האוצר. "הוא סיפר שאביו נסע בכל העולם, בכל אירופה, כדי למכור ולקנות. אי-אפשר היה לעשות עסקים גדולים כאלה בארץ-ישראל. גם היום, בעצם, אי-אפשר. חפצי-ערך מוצאים רק באירופה. תמונות, חפצים עתיקים, רהיטים, תכשיטים".

זעירא הרים את ראשו בלהיטות ומיד שב ושיקע פניו בכוס התה. "ישבנו חמש שנים בתא אחד. בן-אדם שופך את הלב במשך זמן כזה עד שלא נשארת בתוכו

טיפה. גם אני סיפרתי לו הכל על החיים שלי. את יודעת איך זה. הוא סיפר לי הכל. על הנשים ועל התכשיטים. במיוחד על הענק שדומה לדבורה. הוא קנה אותו במיוחד בשבילך בפאריז. זה היה גם אז הון".

"הוא בחר בדבורה כדי שיזכיר את שמי".

"זה ענק יקר-ערך. הוא אהב לספר הרבה מעשיות עליו. אמר שענדה אותו מאדאם דה-פומפאדור".

"שטויות", ציחקקה הזקנה. "זה היה סתם תכשיט יפה. הוא רצה לפייס אותי. אבל אחר-כך המשיך במה שעשה לפני כן. הוא נסע הרבה לחוץ-לארץ, לפני המלחמה. היו לו נשים. אפילו בזמן המלחמה ניסה לעשות עסקים ופעם כמעט ירו בו. אחרי המלחמה, זה היה בשבילו גן-עדן. העולם היה אחר, לא כמו שהוא אהב לפני המלחמה, רצו סחורות אחרות לגמרי. צריך היה לחכות עד שהכל יחזור כמו שהיה. אבל הוא מת".

"בן-אדם הולך לפעמים למוזיאון כדי לראות הפצים כאלה שיש אחריהם סיפורים יפים".

"זה לא היה סיפור יפה".

היא לא שאלה לשמם והדבר עודד את זעירא. הוא ידע שמרקוביץ' מנסה לפתות את הזקנה בסיפורים על מאדאם דה-פומפאדור והתפלא מניין בטל מרקוביץ' את השם המצלצל הזה. הזקנה נהנתה מן האורחים. "שבו, שבו", אמרה כל-אימת שרמו מרקוביץ' לזעירא והשנים עשו עצמם קמים ללכת כדי לא להיות לטורח על הזקנה. "בדרך-כלל לא באים אלי אורחים. אני לבד".

"אפילו ששנאת אותו", אמר מרקוביץ', "אני בטוח שלא שנאת אותו עד הסוף בגלל הנשים האחרות שמצא בנסיעות שלו. עובדה, את לא היית מוכנה להיפטר מהתכשיטים שהביא לך אז מפאריז אפילו כדי להציל את הבן שלך משבע שנות מאסר".

"הוא הכניס את עצמו לבוץ. אמרתי לו לא להסתבך אתם. גם הוא רצה להיות סוחר גדול ולהרוויח כסף בקלות. בשביל זה צריך כשרון, צריך להיות חלקלק. אבא שלו היה כזה. הוא גידל שפם קטן והלך עם מגבעת ומקל. כמו אציל. לא יכלו להאמין שקראו לו ברלינסקי. היית צריך לראות את כרטיסי-הביקור הצבעוניים שלו עם אותיות זהב. 'מסייה וולטר ברלין, סוחר בהפצי-ערך'. היתה לו כתובת בתל-אביב, בווינה, ובפאריז. הוא באמת הצליח. היה לו כשרון מלידה. והוא אהב תכשיטים וחפצי-אמנות. הוא היה הראשון בארץ שהתחיל בעסקים האלה. וזה היה באמת כמו נזם-זהב באף חזיר. אני מתכוונת..."

"כן", מרקוביץ' הפסיק אותה. "אבל הוא הכניס את עצמו לבוץ מתוך שטות. הוא הסתבך. אם היית נותנת לו יד הוא היה יוצא נקי. הוא אמר לי פעם שרצית שיפנס לבית-סוחר בגלל שבעצם רצית שאבא שלו יפנס לשם. הוא נכנס במקום אבן, אם את מבינה למה הוא התכוון. את רצית ללמד אותו לקח".

"הוא כמעט הרג אותי בגלל התכשיטים האלה", הזקנה אמרה. הוא חיפש במה הבית. רצה למכור אותם כדי להחזיר את החובות".

"הוא לא מצא. ולכן לקח את הכסף כדי לתחזיר, עד שגילו שהכסף חסר ואסרו אותו. הוא אפילו לא הספיק להחזיר את כל החוב. הוא חייב לאנשים האלה עוד הרבה אלפים. הוא היה צריך לחפש בגלל שלא נתת לו את התכשיטים. אם היה מוכר אותם, היה ביצל".

"לא", התעקשה הזקנה.

"אני מכיר אותך, אני אומר לך!" מרקוביץ' הרים את קולו וזעירא חשב שהוא מאבד את השליטה על עצביו. "את בטח חשבת שאם יפנס לבית-סוהר זה יהיה בשבילו לקח טוב והוא ילמד לקח, בגללך. הכל בגלל תכשיט אחד שנתן לך בן-אדם ביום שחזר אליך, אחרי שחשבת שהוא הסתלק עם אריקה שלו ולא יחזור לעולם. בגלל תכשיט אחד בן-אדם מסכן יושב בבית-סוהר שבע שנים, בוכה כל בוקר ועולה על העצבים של השכנים שלו, בן-אדם מבוגר שמתנהג כמו תינוק. בגלל זה, תכשיט מסתורי שאי-אפשר אפילו לראות אותו. הנה תראי את החבר שלי, זה. הוא לא מאמין שהתכשיט הזה קיים בכלל. סתם סיפור".

"מעשיה", אמר זעירא. "אני אמרתי לו כל הזמן שהוא סתם מספר סיפורים. אי-אפשר להחביא בבית קופסה של תכשיטים. או שהתכשיטים לא היו אף פעם, או שמכרו אותם מזמן, והם אינם. סתם מעשיה".

הזקנה לא הגיבה. מרקוביץ' בלע את רוקו והדם הציף את לחייו. הוא פכר באצבעותיו והתבונן בשעון ואחר-כך בתמונת האיש בעל פני החרדון בתצלום שעל הארון, חבוש מגבעת ועונב עניבת-פרפר. "טוב, אנחנו הולכים", אמר לאחר שתיקה קצרה. "זה יהיה חבל מאד".

"מה?" מילמלה הזקנה.

"חבל שבן-אדם יושב שבע שנים בחינם ואחר-כך, רק יוצא, וכבר אנשים ממהרים לגמור את החשבונות".

"איזה חשבונות?"

"החוב", אמר מרקוביץ' בקרירות. "הוא נשאר חייב כסף לאנשים. את חושבת שאיכפת לנו אם יישב שבע שנים או עשר שנים. לנו איכפת הכסף. אנחנו נותנים לאנשים כסף כדי שיחזירו אותו ולא כדי שיתחבאו בבית-הסוהר. ויש לנו זמן לחפות, הן, כן. את רואה, חיפינו לו עד היום ונחפה לו עוד שנה. כשייצא, נגמור את החשבון".

"הוא יעבוד", אמרה הזקנה. רטט עבר בידיה.

"בטח!" זעירא הטיח בבוז.

"אתם לא החברים שלו?"

"אנחנו החברים שלו, ועוד איך! אחרת לא היינו מלווים לו את הכסף. חברים לחוד, וכסף לחוד. אנחנו לא חברים למי שלא מחזיר את הכסף. בסדר, מה אתה עוד יושב! קום, גמרנו את הביקור". זעירא התרומם מן הספה והבריח את מכנסיו באצבעותיו. הוא תלה בזקנה מבט קפוא והרגיש שהיא מתחלחלת. "גלך". היה נדמה לו שהזקנה חושבת שהוא בעצם האיש החשוב בין השניים, האיש שישב כל

העת ושתיק, מניח לבן-לווייתו לדבר בשמו, ועכשיו הוא יוצא כדי לתת את הפקודות. העפביש היושב על הספה בשקט מוחלט, מאזין, נחושה-החלטה. מבטיה של הזקנה מילאו אותו גאנה והוא לא הניח למרקוביץ' שיקלקל את התחושה הנעימה הזאת במילת גערה. בן-רגע היה ליד הדלת. גם מרקוביץ' עשה כמותו. הוא מעך את הסיגריות במאפרה וצעד שני צעדים גדולים לעבר הדלת. "ביזבזנו שעותיים על זכרונות", רטן לעצמו. "אין בכלל תכשיטים ואין ענק נהדר שדומה לדבורה גדולה, עשוי זהב טהור. עשרים-אלף לירות לכל הפחות. וכל השאר".

הוא לפת את הידית והתכוון לטרוק את הדלת בכוח. "רגע אחד", אמרה הזקנה. מרקוביץ' קפא במקומו ושמע היטב את נשימתו הכבדה של חברו מאחוריו. הם חזרו לתוך הדירה.

"הוא אצלך? בדירה? זה לא ייתכן, אנחנו...", הוא עצר בלשונו. "הוא סיפר לי שחיפש בכל פינה".

"הוצאתי אותם מהקופסה", הזקנה אמרה. "זו היתה תיבה מגולפת. שני רועים חיללו בחליל על המכסה ושלוש בחורות ערומות רקדו לאור הירח. התיבה איננה אבל התכשיטים כאן, גם הדבורה".

"את יכולה להיות מרגלת", אמר מרקוביץ' בהתפעלות. "אני סומך עליו שחיפש בכל מקום".

"לא בפריג'ידר. בתוך הקרח".

"אלוהים!" זעירא טפח בידו על מצחו. "מי היה יכול לחשוב על המקום הזה!" "ידעתי שהוא מחפש אותם. שמתי אותם בתוך קנקן-מים. המים קפאו. הדבורה בתוך הקרח".

היא הביאה את הקנקן. מרקוביץ' אחז בידו והרגיש את הקור עוטף אותו בתחושה נהדרת של התעלות. הוא קינח את ההבל בשרוולו. באמת, בלב המיקפא ראה חפץ דמוי-דבורה, דמוי חנוט או בועת-אוויר שנלכדה. הוא קם במהירות והלך לכיור-המטבח ופתח את ברז המים החמים. כעבור דקות אחדות חזר ובכף-ידו העדי דמוי-הדבורה טבעת-זהב ושני צמידים.

זעירא רכן והביט בהם. "שלושים-אלף לירות לכל הפחות", אמר בהתרגשות. "כמה?" נחנק קולה של הזקנה.

"שלושים-אלף לירות לפחות", חזר זעירא.

"זה מכסה בערך את החוב", אמר מרקוביץ' בקור-רוח. לבו הלם בחזקה. "את רואה, אם היית נותנת לו אותם לפני חמש שנים היה הכל נראה אחרת. החכמה באה תמיד מאוחר".

"אם תקחו את זה, הכל גמור".

"גמור, ועוד איד! את רק תצטרכי לשמור על הילד בן הארבעים-וחמש שלך שלא יסתבך בעסקים. שיהיה פקיד או משהו כזה". הוא הפך את התכשיטים בכף-ידו, פשק אותה רגע כדי להביט בהם באור נורת-החשמל. זעירא הבחין במבע החמדני בעיניו. אחר-כך הטמין אותם בכיס מכנסיו.

"תודה שבאתם", אמרה. מרקוביץ' הביט בה בתמהון. בצעדים ארוכים חצה את הכביש. זעירא הציע לו לשבת בבית-הקפה. "השתגעתי", אמר מרקוביץ'. "היא יכולה להתחרט בכל רגע ולרוץ לשכנים או לקרוא למשטרה. נסתלק מכאן".

"שטויות", אמר זעירא. "אפילו תבוא המשטרה, לא יעשו לך כלום".
 "לקחנו ממנה שלושים-אלף לירות והם לא יעשו לי כלום. מתי ביקרת בבית-המשפט בפעם האחרונה!?"

"נדמה לך שהתכשיטים שווים שלושים-אלף", אמר זעירא. הוא הזמין בקבוק וישב בשלוחה גמורה. בתור מומחה לחפצי-ערך ולתכשיטים היה הוא עכשיו האיש החשוב, ולא מרקוביץ', השותף הבכיר עד כאן. "הם שווים לכל היותר מאה או מאתיים לירות. אחרי שיגרדו את החלודה".

"אתה השתגעתי!" מרקוביץ' געץ בו עינים גדולות. "על מה אתה מדבר?"
 "על התכשיטים שבפיס שלך, מרקוביץ', אמר זעירא. "הם תכשיטים מזויפים. ציפוי-זהב ולא יותר. לא זהב טהור ולא-כלום".

"מה? אתה בטוח?"

"בטוח", אמר זעירא.

בקדחתנות שלה מרקוביץ' את התכשיטים מכיס מכנסיו ופיזר אותם על השולחן.
 "אלה מזויפים?"

"אתה לא סומך עלי. הבאת אותי בתור מומחה. אתה יודע שזעירא מומחה לדברים האלה".

"אז למה אמרת לה שם שהם שווים שלושים-אלף?"

"עזוב", בקש זעירא.

"למה!" מרקוביץ' אחז בכתפו וזעירא הרגיש שעצמותיו מתפוקקות.
 "למה שתחשוב שכל הזמן היו לו תכשיטים מזויפים ושהחביאה תכשיטים ששוים רק מאה-מאתיים לירות, כשכל הזמן חשבה שמדובר בתכשיטים אמיתיים של מאדאם דה-פומפאדור". הוא ביטא את השם בנעימה של לעג.

פניו של מרקוביץ' התלהטו. "אם אתה לא משקר לי, אתה אידיוט. מה איכפת לי מהזקנה הזאת והמעשיות על הבעל שלה. היית צריך להגיד תיכף שהתכשיטים לא שווים פרוטה. מאה לירות", פלט בתיעוב.

"זה לא היה עוזר לך. מה קרה לך עכשיו, כשאתה יודע את האמת חמש דקות מאוחר יותר. עזוב אותה וזהו-זה".

"היא סידרה אותנו", אמר מרקוביץ' וקם מכיסאו.

"לאן אתה הולך?"

"אליה".

"עזוב אותה, מרקוביץ', היא חושבת שנתנה לך שלושים-אלף לירות מיד. למה לך שתדע שהכל מזויף?"

"אני לא אוהב שעושים ממני צחוק", מרקוביץ' חצה את הרחוב וזעירא רדף אחריו:
 "בחיך, מרקוביץ', נמצא משהו אחר. עזוב אותה". הוא ניסה לעצור אותו. מרקוביץ'

הדף אותו מעליו ובעט בכלב שבא לקראתו. הוא דפק בדלת בחזקה. הזקנה פתחה את הדלת וראתה אותם. מרקוביץ' פתח את הדלת לרווחה. זעירא רץ אחריו. "שמע, מרקוביץ'...", ניסה באחרונה. מרקוביץ' פשק את ידו והשליך את התכשיטים על הרצפה. הדבורה המוזהבת נחה באמצע השטיח. "הם לא שווים פרוטה", נחר.

זעירא פשט את ידיו כמו להגן על הזקנה והביט בה בצער. "אני מצטער", אמר. בעצמו לא הבין מדוע נמלא חמלה על הזקנה הזאת שאינו מפירה כלל. הזקנה רכנה להרים את הדבורה. "הוא החליף אותה שלש שנים לפני שמת", אמרה. "זאת אומרת... את ידעת כל הזמן", אמר זעירא, נבוך. "זה לא זהב טהור. זה זיוף".

"רצית למכור לנו תכשיטים מזויפים", צעק מרקוביץ'. "מה אַתָּך", אמר זעירא. הוא רצה להזכיר למרקוביץ' שכל הסיפור שסיפר לא היה אלא שקר אחד גדול. שהוא בסך-הכל השתמש בדברים ששמע בבית הסוהר כדי לשדוד אשה זקנה, שהוא לא בעל-החוב, אם בכלל יש חוב כזה. אבל מרקוביץ' שכח הכל והיה משוכנע שהזקנה רימתה אותו.

"אתה רצית אותם", אמרה הזקנה. "אמרת שתגמור אֶתוֹ את החשבון אחרי שייצא משם".

"בוא", ניסה זעירא לשכנע אותו לצאת.

"הוא החליף אותם שלש שנים לפני מותו. היה מוכרח כסף אבל פחד להגיד לי. הוא לקח את התכשיטים האמיתיים ועשה במקומם תכשיטים דומים, מזויפים. הרגשתי בוזה, אבל ממילא לא לבשתי אותם אף פעם. ידעתי שהם לא שווים כלום. מה היה לי לתת? החבאתי אותם ממנו. הוא לא היה צריך לדעת. הם באמת היו דומים, הוא והאבא שלו".

זעירא פתח את הדלת. לחינם ניסה למנוע ממרקוביץ' לחזור לזקנה ולספר לה את האמת על התכשיטים. "אם באמת נשארו לו חובות, כדאי לו להישאר שם", הירהר. מרקוביץ' גחן והרים את הדבורה. "חמש שנים ישבתי ושמעתי את הסיפור וחמש שנים החלטתי שדבר ראשון יפנס לכאן לחפש את התכשיטים. חמש שנים, אתה שומע, זעירא, הייתי צריך לסבול אותו ולשתוק". הוא פסע פסיעה לעבר הזקנה. "שלושים-אלף לירות. ואחר-כך ישבנו כאן שעתיים. היא ידעה בדיוק מה אנחנו מחפשים, אני אומר לך. אבל היא לא אמרה תיכף, התכשיטים שאתם מחפשים לא שווים פרוטה. היא שיחקה גם אֶתנו, ואתה אפילו ריחמת עליה".

זעירא ראה את מרקוביץ' הגברתן מרים את ידו. צעקה נמלטה מפיו. מרקוביץ' יידה את הדבורה בתצלומים שעל הארון. "נלך", אמר, ובטרם יסתובב אל הדלת הדף את הזקנה ברוגזה מעל דרכו. היא מעדה ונפלה. נשמע קול חבטה. זעירא הזדעזע. גולגלתה נחבטה ברצפה והיא שכבה בקיפול-רגליים וחירחרה בשקט. הוא עמד כמאובן ליד הדלת הפתוחה. מרקוביץ', רוגז כמו פר, הדף אותו מן הדלת בידי הגדולות. "מה אתה מחכה עכשיו?" אמר וטרק את הדלת.